WISE
WIDER SECURITY NETWORK
LAAJAN TURVALLISUUDEN VERKOSTO

25.2.2026

ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNNALLE

ASIA: VNS 6/2025 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Turvallisuus kuuluu meille kaikille

Laajan turvallisuuden verkosto WISEn lausunnon pääkohdat:

1. Turvallisuusajattelun lähtökohdaksi inhimillinen turvallisuus, jossa yksilöiden ja yhteisöjen turvallisuus on keskeisellä sijalla
2. Turvallisuus perustuu keskinäiseen luottamukseen, arvostukseen ja kunnioitukseen
3. Naisten, lasten, vammaisten ja haavoittuvien ryhmien turvallisuuteen ja tarpeisiin on kiinnitettävä erityishuomiota

Perinteinen turvallisuuskäsitys lähtee valtiotason näkökulmasta. Valtion turvallisuutta takaamalla virallisen turvallisuuskoneiston voimin on turvattu omien kansalaisten turvallisuus. Jatkuva kansainvälisen turvallisuusympäristön muuttuminen ja ihmisten kokema turvattomuus ovat kuitenkin pakottaneet kansainvälisen yhteisön ja kansallisvaltiot pohtimaan turvallisuuden sisältöä uusista näkökulmista. Valtioiden ja yhteiskuntien ollessa keskinäisriippuvaisia toisistaan, globaalit ongelmat ja uhkat ovat levinneet joka puolelle maailmaa ja kohdistuvat aiempaa enemmän suoraan yksilöihin ja yhteisöihin. Väkivaltaisten, usein sisäisten, konfliktien lisääntyminen on johtanut suureen inhimilliseen kärsimykseen ja pakolaisuuteen sekä luonut pitkäaikaisen humanitaarisen avun tarpeen. Näihin globaaleihin ongelmiin, jotka koskettavat meitä kaikkia, on etsittävä ratkaisuja yhdessä kansainvälisen monenkeskisen yhteistyön puitteissa.

Mielestämme turvallisuutta tulee tarkastella inhimillisen turvallisuuden käsitteen kautta, jossa turvallisuus on määritelty yksilöiden ja yhteisöjen turvallisuudeksi valtiokeskeisen turvallisuuden sijaan. Inhimillinen turvallisuus koostuu kolmesta osa-alueesta: turvallisuudesta, inhimillisestä kehityksestä ja ihmisoikeuksista. Yksilöiden ja yhteisöjen turvallisuuteen kohdistuu fyysisen väkivallan lisäksi uhkia, jotka eivät kuulu kovan sotilaallisen turvallisuuden kategoriaan, kuten

esimerkiksi köyhyys, ihmisoikeusrikkomukset tai ympäristöongelmat. Ihmisten turvallisuutta lisätään paitsi suojelemalla heitä, myös parantamalla heidän resilienssiään ja mahdollisuuksiaan osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan sekä lisäämällä heidän kapasiteettejaan ja voimavarojaan konfliktien ratkaisemisessa ja turvallisuusuhkiin vastaamisessa.

Esimerkiksi syrjäytymisestä, sosiaalisesta pahoinvoinnista, moniongelmaisuudesta ja polarisaatiosta nouseviin uhkiin ei voida vastata perinteisen turvallisuuskoneiston avulla, vaan turvallisuus on nähtävä laajana, inhimillisenä turvallisuutena, jossa yhteiskunnan eri sektorit, viranomaiset, järjestöt ja yhteisöt toimivat yhteistyössä ongelmien ratkaisemiseksi. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus on tärkeää myös turvallisuuden kannalta.

Selonteossa todetaan heti alussa, että Suomen sisäisen turvallisuuden politiikan tärkeimpänä päämääränä on varmistaa, että Suomi on luottamuksen yhteiskunta, jossa toteutuvat turvallisuus ja oikeudenmukaisuus kaikissa oloissa. WISE tukee tätä ajatusta ja toteaa, että luottamusta tulee vahvistaa toimilla, jotka lisäävät yhteistyötä, arvostusta ja kunnioitusta kansalaisten välillä ja vähentävät kahtiajakautumista ja polarisaatiota. Keskinäisen luottamuksen, kunnioituksen ja yhteistyön lisääntyminen lisää kaikkien turvallisuutta.

Selonteon mukaan muuttunut turvallisuusympäristö korostaa koko yhteiskunnan henkisen kriisinkestävyyden merkitystä. Myös tässä yksilöiden keskinäinen luottamus sekä luottamus viranomaisiin ja yhteiskunnan palveluiden toimivuuteen myös häiriötilanteissa korostuvat. Yhteiskunnan henkisen kriisinkestävyyden vahvistamisessa tulee huomioida myös kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen rooli.

Selonteossa ei edes mainita naisten, nuorten, lasten, ikääntyneiden, vammaisten ja haavoittuvien ryhmien turvallisuutta, johon on kiinnitettävä erityishuomiota. Naisiin kohdistuva väkivalta Suomessa on järkyttävän suurta verrattuna moniin Euroopan maihin. Keinoja naisten turvallisuuden lisäämiseen on kehitettävä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Myös lasten ja nuorten, ikääntyneiden, vammaisten ja muiden erityisryhmien kokemat turvallisuusuhat ja turvattomuuden lisääntymisen tunteet on nostettava selkeästi esiin ja niihin on vastattava kehitettäessä sisäisen turvallisuuden lisäämisen ratkaisukeinoja.

Turvallisuus kuuluu meille kaikille.